

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY
(anonymizovaný opis)

Vrchní soud v Praze projednal v senátě složeném z předsedy JUDr. Martina Zelenky a soudců Mgr. Petra Hovorky a JUDr. Michaely Pařízkové ve veřejném zasedání konaném dne 11. ledna 2022 odvolání obžalovaného [jméno] [příjmení], narozeného [datum], proti rozsudku Krajského soudu v Plzni ze dne 8. září 2021 č. j. 5 T 10/2020 – 1185 a rozhodl

takto:

Podle § 258 odst. 1 písm. b), c), d), trestního řádu se z podnětu podaného odvolání napadený rozsudek v celém rozsahu zrušuje.

Podle § 259 odst. 3 písm. a), b) trestního řádu se znovu rozhoduje tak, že obžalovaný

[jméno] [příjmení],

[datum narození] v [obec], opravář, bytem [adresa], okr. [obec],

je vinen že,

jako občan České republiky, v záměru podpořit svojí aktivní účastí v ozbrojeném konfliktu proti vládě Ukrajiny nelegální separatistické struktury na území Doněcké a Luhanské oblasti ve východní části Ukrajiny, které samy sebe deklarují jako tzv. Doněckou lidovou republiku a Luhanskou lidovou republiku, odletěl dne 22. 7. 2015 z Letiště Václava Havla v Praze do Rostova na Donu v Ruské federaci, odkud odjel na východní Ukrajinu do Donbaské oblasti, t. č. ovládaného tzv. Doněckou lidovou republikou a tzv. Luhanskou lidovou republikou, přičemž po příjezdu se nechal vyškolit, vyzbrojit a vystrojit organizovanými ozbrojenými složkami těchto struktur, a následně se zapojil do týlové činnosti těchto složek, a takto na Ukrajině působil nejméně do dne 25. 1. 2016, načež přešel hranice Ruské federace a dne 31. 1. 2016 požádal na Českém velvyslanectví v Moskvě o vydání náhradního cestovního pasu a ještě téhož dne odletěl z Moskvy zpět do Prahy, přičemž tzv. Doněcká lidová republika byla skupinou protivládních separatistů nelegálně vyhlášena dne 7. 4. 2014 jako nezávislý stát, a tzv. Luhanská lidová republika byla skupinou protivládních

separatistů nelegálně vyhlášena dne 27. 4. 2014 jako nezávislý stát, přičemž na jimi ovládaném území byly vytvořeny některé pseudostátní struktury především v oblasti vojenských a bezpečnostních složek, přičemž činnost těchto struktur a vyhlášení jejich nezávislosti bylo zcela v rozporu se články 17, 37, 73 a 132 Ústavy Ukrajiny,

tedy

účastnil se činnosti organizované zločinecké skupiny a čin spáchal ve vztahu k organizované zločinecké skupině zaměřené k páchání teroristického útoku,

čímž spáchal

zločin účasti na organizované zločinecké skupině podle § 361 odst. 1 alinea 2, odst. 2 trestního zákoníku ve znění účinném do dne 31. 1. 2017,

a odsuzuje se

podle § 361 odst. 2 trestního zákoníku k trestu odnětí svobody v trvání 6 (šesti) let.

Podle § 56 odst. 2 písm. a) trestního zákoníku se pro výkon tohoto trestu zařazuje do věznice s ostrahou.

Odůvodnění:

1. Napadeným rozsudkem Krajského soudu v Plzni ze dne 8. 9. 2021 č. j. 5 T 10/2020 – 1185 byl obžalovaný [jméno] [příjmení] uznán vinným zločinem teroristického útoku podle § 311 odst. 1 písm. a), odst. 3 písm. a) trestního zákoníku za použití § 313 trestního zákoníku ve znění účinném do dne 31. 1. 2017, spáchaného ve prospěch organizované zločinecké skupiny podle § 107 odst. 1 trestního zákoníku, a zločinem účasti na organizované zločinecké skupině podle § 361 odst. 1 alinea 2, odst. 2 trestního zákoníku ve znění účinném do dne 31. 1. 2017, za což byl odsouzen podle § 311 odst. 3 trestního zákoníku za použití § 108 odst. 1 trestního zákoníku a § 43 odst. 1 trestního zákoníku k úhrnnému trestu odnětí svobody v trvání dvaceti let. Podle § 56 odst. 2 písm. b) trestního zákoníku byl pro výkon tohoto trestu zařazen do věznice se zvýšenou ostrahou.

2. Podle skutkových zjištění krajského soudu se měl obžalovaný dopustit uvedených trestných činů tím, že jako občan České republiky, v záměru podpořit svojí aktivní účastí v ozbrojeném konfliktu proti vládě Ukrajiny nelegální separatistické struktury na území Doněcké a Luhanské oblasti ve východní části Ukrajiny, které samy sebe deklarují jako tzv. Doněckou lidovou republiku a Luhanskou lidovou republiku, odletěl dne 22. 7. 2015 z Letiště Václava Havla v Praze do Rostova na Donu v Ruské federaci, odkud odjel na východní Ukrajinu do Donbaské oblasti, t. č. ovládaného tzv. Doněckou lidovou republikou a tzv. Luhanskou lidovou republikou, přičemž po příjezdu se nechal vyškolit, vyzbrojit a vystrojit organizovanými ozbrojenými složkami těchto struktur, a následně se aktivně zapojil do činnosti těchto složek a podílel se na různých vojenských úkolech jako práce v rozvědce, strážní služba, hlídkování v určených oblastech a rovněž se zapojil do bojů s ukrajinskými jednotkami bránícími svrchovanost a územní celistvost Ukrajiny se záměrem jim způsobit zranění či smrt, a takto na Ukrajině působil nejméně do dne 25. 1. 2016, načež přešel hranice Ruské federace a dne 31. 1. 2016 požádal na Českém velvyslanectví v Moskvě o vydání náhradního cestovního pasu a ještě téhož dne odletěl z Moskvy zpět do Prahy, přičemž tzv. Doněcká lidová republika byla skupinou protivládních separatistů nelegálně vyhlášena dne 7. 4. 2014 jako nezávislý stát, a tzv. Luhanská lidová republika byla skupinou protivládních separatistů nelegálně vyhlášena dne 27. 4. 2014 jako nezávislý stát, přičemž na jimi ovládaném území byly vytvořeny některé pseudostátní struktury především v oblasti vojenských a bezpečnostních složek, přičemž činnost těchto struktur a vyhlášení jejich nezávislosti bylo zcela v rozporu se články 17, 37, 73 a 132 Ústavy Ukrajiny.

3. Proti tomuto rozsudku podal ihned po jeho vyhlášení obžalovaný [jméno] [příjmení] odvolání, které posléze prostřednictvím svého obhájce písemně odůvodnil.

4. Odvolatel směřoval odvolání proti všem výrokům rozsudku, a to z důvodů uvedených v § 258 odst. 1 písm. a) až e) trestního řádu. Naznal-li nalézací soud že obžalovaný byl příslušníkem armády Doněcké a Luhanské lidové republiky, pochybil, když nezohlednil existenci jeho skutkového pozitivního omylu. Obžalovaný byl pochopitelně přesvědčen, že tyto republiky jsou existující státy a že jejich kvazivojenské struktury jsou jejich regulérní armádou. Obžalovaný je běžným občanem a nelze od něj skutečně očekávat, že porozumí a má nastudovanou složitou teorii práva vztahující se ke vzniku a existenci státu, nota bene je-li jeho všeobecná informovanost na spodní hranici průměru. Nalézací soud přesvědčivě ani neodůvodnil, zda jsou Luhanská lidová republika a Doněcká lidová republika samostatnými státy či nikoli. Obžalovaný by tak mohl být případně trestně odpovědný za trestný čin služby v cizích ozbrojených silách podle § 321 odst. 1 trestního zákoníku. Procesně nalézací soud pochybil, pokud odmítl přečíst důkazy a přehrát videa navržené obhajobou. V rozporu s ustanoveními trestního řádu pak nevyslechl svědky [jméno] [příjmení] a [jméno] [příjmení], nýbrž pouze přečetl protokoly o jejich výsleších, které byly v přípravném řízení bezdůvodně provedeny jako neodkladné úkony. Přitom podle Ústavního soudu ČR existence překážek bránících opakovanému výslechu svědka musí být spolehlivě zjištěna a musí být nepochybná. Nalézací soud nevyhověl návrhu obhajoby na výslech svědků [příjmení], Bazigera a Reitmana a ani se neobtěžoval zmínit je v odůvodnění rozsudku a v krátkosti vysvětlit, proč je nepředvolal. Jedná se tak o opomenuté důkazy. Pokud obžalovaný tvrdil lidem, že bojoval na Ukrajině, činil tak proto, že chtěl vypadat jako velký válečník a nikoli jako strašpytel. Tyto jeho vychloubačné projevy však nelze považovat za souladné s realitou, když pouze zrcadlí jeho nevyzrálou osobnost, která má velmi silnou potřebu uznání, což vplývá i ze znaleckého posudku z odvětví psychologie. Žádná ze zajištěných fotografií není z bojů. Všechny naopak vypovídají o jisté dětinskosti obžalovaného a jeho radosti z toho, že si může sáhnout na opravdové zbraně a vyfotit se s nimi. Jejich pořízení obžalovaný vysvětlil tím, že se sprátlil s jedním z vojáků, panem [příjmení], který mu půjčoval uniformu a pomáhal mu se fotit. Veškeré fotografie pak byly pořízeny v průběhu třinácti dnů. Ze zajištěného videa je zřejmé, že obžalovaný nebyl bojovníkem a nezúčastnil se bojů. Obžalovaný se na něm usmívá a vůbec nedokáže popsat průběh svého prvního boje. Facebooková konverzace vojáků LLR a DLR potvrzují pravý opak toho, co se snaží nalézací soud vyvodit. Obžalovaný zjevně nebojoval a ani bojovat nechtěl, tudíž nebyl součástí bojových jednotek. Ostatní provedené důkazy jsou z hlediska odvolání spíše irelevantní, neboť prokazují skutečnosti, které obžalovaný nepopírá, nebo skutečnosti, které mu nebyly známy. S ohledem na výše uvedené je závěrem navrženo, aby odvolací soud napadený rozsudek v celém rozsahu zrušil a věc vrátil soudu prvního stupně k dalšímu projednání.

5. Vrchní soud v Praze z podnětu podaného odvolání přezkoumal podle § 254 odst. 1 trestního řádu zákonnost a odůvodněnost všech výroků napadeného rozsudku, jakož i správnost postupu řízení, které jim předcházelo, a dospěl k následujícím závěrům.

6. V řízení, které předcházelo napadenému rozsudku, byla provedena, až na níže uvedené výjimky, řádným způsobem většina důkazů významných pro objasnění skutečného stavu věci při dodržení zákonných ustanovení, jimiž se má zabezpečit právo obžalovaného na řádnou obhajobu a na objasnění věci.

7. Nalézacímu soudu je však třeba vytknout, že ačkoli v bodě 35. odůvodnění napadeného rozsudku uvádí, že za velmi důležitý důkaz považuje protokol o ohledání facebookového profilu, který byl vyžádán na základě mezinárodní justiční spolupráce ve věcech trestních od justičních orgánů USA v jiné trestní věci, kdy se jedná o profil uživatele [jméno] [příjmení] na jméno, „zeusolympusmaster“, ID [číslo], a který pak tento soud rozvádí až po bod 40., kde jej i hodnotí, tento důkaz v hlavním líčení vůbec neprovedl, a neměl z něj tudíž správně v rozsudku vycházet. Soud druhého stupně tímto listinným důkazem doplnil dokazování v průběhu odvolacího řízení.

8. Odvolací soud považoval za nutné provést i výslech svědka [jméno] [příjmení], přestože nalézací soud asi formálně správně přečetl protokol o jeho výpovědi z přípravného řízení učiněné jako neodkladný úkon.

9. Jako další důkaz vrchní soud promítl video s rozhovorem obžalovaného pro zpravodajskou ruskou televizní stanici, a to ačkoli krajský soud tento důkaz formálně provedl jeho předložením stranám k nahlédnutí.

10. Konečně pak se souhlasem procesních stran byly přečteny závěry nového znaleckého posudku z odvětví psychologie dodaného obhajobou a obžalovanému byly k vyjádření předloženy zajištěné fotografie.

11. Výslechy svědků [příjmení], [anonymizováno], jejichž provedení jako nadbytečné odmítl již i nalézací soud, nepovažuje ani odvolací soud za potřebné, neboť jednak se svědek [příjmení] při výslechu jednoznačně distancoval od toho, že by v rámci facebookové komunikace s obžalovaným vyhrožoval smrtí sestře obžalovaného s tím, že tato komunikace jím vydaná je úplná, a není žádný důvod mu v tomto směru nevěřit, jednak se ve světle ostatních důkazů nejedná o natolik podstatnou věc, aby ji bylo třeba dále prověřovat. Výslech svědka [příjmení] je nerealizovatelný, neboť tento se velmi pravděpodobně neustále zdržuje, resp. není k dispozici žádná indicie, že by tomu tak nebylo, na území Doněcké či Luhanské oblasti. Stran výpovědi svědka [příjmení] nebylo oproti svědku [příjmení] přistoupeno k jeho opětovnému výslechu před soudem, neboť hodnota jeho svědectví je minimální.

12. Po shora naznačeném doplnění dokazování odvolacím soudem je pak možno konstatovat, že trestní řízení v projednávané věci nevykazuje žádné procesní vady, natož podstatné, na něž by bylo nutno reagovat zrušením napadeného rozsudku podle § 258 odst. 1 písm. a) trestního řádu, a že dokazování bylo ve svém souhrnu provedeno způsobem a v rozsahu předpokládanými v ustanovení § 2 odst. 5 trestního řádu, když bylo postupováno tak, aby byl zjištěn skutkový stav věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti. V nezbytném rozsahu tak bylo provedenými důkazy prokázáno, že se stal skutek, v němž je spatřován trestný čin, že tento skutek spáchal obžalovaný, případně z jakých pohnutek, když náležitým způsobem byly objasněny též podstatné okolnosti mající vliv na posouzení povahy a závažnosti činu, podstatné okolnosti k posouzení osobních poměrů obžalovaného, podstatné okolnosti umožňující stanovení následku i okolnosti, které vedly k trestné činnosti nebo umožnily její spáchání (srov. § 89 odst. 1 trestního řádu).

13. Ve vztahu k významným skutkovým okolnostem postupoval nalézací soud z větší části ve smyslu ustanovení § 2 odst. 6 trestního řádu, když zhodnotil provedené důkazy na podkladě svého vnitřního přesvědčení, založeném však i na uvážení všech okolností případu, jak jednotlivě, tak i v jejich souhrnu a ve vzájemných souvislostech. Své postupy, na podkladě kterých k těmto závěrům dospěl, krajský soud v odpovídajících pasáží odůvodnění rozsudku zdůvodnil tak, jak mu ukládá ustanovení § 125 trestního řádu, stručně a srozumitelně v nich vyložil, které skutečnosti vzal za spolehlivě prokázané a o které konkrétní důkazy tato svá skutková zjištění opřel, a neopomněl zde uvést, jakými úvahami se řídil při hodnocení věrohodnosti a důkazní síly jednotlivých provedených důkazů. Přesto některým jeho vývodům a závěrům nemůže odvolací soud přisvědčit, a v tomto směru se skutkovými závěry vyjádřenými v napadeném rozsudku, o nichž nadále přetrvávají pochybnosti, není možno plně souhlasit.

14. V posuzované věci nicméně zůstává nesporným a nezpochybnitelným, že pachatelem projednávané trestné činnosti byl obžalovaný [jméno] [příjmení].

15. Vina obžalovaného byla jednoznačně prokázána z hlediska jeho působení v Doněcké a Luhanské oblasti a vstoupení do ozbrojených složek Doněcké a Luhanské lidové republiky v době uvedené ve výroku rozsudku. Obžalovaný se v podstatě k tomuto doznává, když v procesně použitelné výpovědi uvedl, že sem odcestoval z České republiky, vstoupil do ozbrojených složek těchto republik, prodělal základní výcvik, a působil zde v kuchyni. Tato jeho výpověď stran jeho postavení, působení a zařazení je sice v rozporu s komunikací přes sociální sítě se svědkem [jméno] [příjmení], se zajištěnou fotodokumentací z mobilního telefonu obžalovaného a s vystoupením obžalovaného pro ruský televizní štáb, z nichž by bylo možno teoreticky dovodit jeho aktivního zapojení i do samotných válečných operací, nicméně podle názoru odvolacího soudu v posuzované

trestní věci žádný jednoznačný a konkrétní důkaz v tom směru, že by se obžalovaný v rámci svého působení v ozbrojených složkách Doněcké či Luhanské lidové republiky bojoval proti vládním vojskům či civilnímu obyvatelstvu Ukrajinské republiky skutečně zúčastnil, tedy že by se chystal, cvičil a připravoval na takovýto již konkrétně zaměřený cíl, neexistuje. V tomto směru nebyla podle odvolacího soudu vyvrácena obhajoba obžalovaného, že pracoval v týlu, a že i když je zachycen ve vojenském oblečení, a to se zbraněmi, případně s dalšími osobami bojujícími na straně separatistů, a že o svém působení poskytl i rozhovor, souhrnně že tedy sám tvrdil či demonstroval, že bojoval na Ukrajině, tak činil proto, že chtěl vypadat jako velký válečník a nikoli jako bázlivec. Tyto jeho vychloubačné a chvástavé projevy, vysvětlené však v jeho procesně použitelné výpovědi, vskutku nemusí být souladné s realitou, když nelze vyloučit, že pouze zrcadlí jeho nevyzrálou osobnost, která má velmi silnou potřebu uznání, což vplývá i ze znaleckého posudku z odvětví psychologie. V tomto směru nelze přehlédnout, že z komunikace na facebookovém profilu [jméno] [příjmení] je evidentní, že obžalovaný je charakterizován a označen jako osoba, která byla z obou armád vyhozena, že při střetu s Ukrajinci zamrzl, že v okamžiku, kdy došlo k ostřelování, obžalovaný [příjmení] zůstal na ubytování, nevzal automat a neběžel s ostatními řešit problém. Tomuto „defenzivnímu“ postavení na rozdíl od dalších osob bojujících na straně separatistů a trestně stíhaných v České republice pak svým způsobem nasvědčuje v relaci s ostatními bojovníky i poměrně krátká doba působení obžalovaného [jméno] [příjmení] na Ukrajině, ale de facto i jeho návrat zpět do České republiky. Pořízené fotografie zjevně nedokumentují bojovou operaci, nýbrž prezentaci pobytu obžalovaného v separatisty ovládaném území v době klidu zbraní.

16. Nálezací soud v tomto ohledu poukázal v bodě 57. rozsudku na to, že obžalovaný byl do bojových činností prokazatelně zapojen, neboť byl vyzbrojen pro boj, vykonával hlídkovou a rozvědnou činnost a měl k dispozici zbraně. Bojové činnosti nejsou jen střelba, v ozbrojeném konfliktu vojáci vykonávají i jiné podpůrné úkony, poskytují podporu či jsou připraveni opětovat palbu. Na jakémkoli militárně relevantním místě fronty může dojít poměrně rychle k boji či ke zvýšení intenzity bojů. Obžalovaný byl legitimní vojenský cíl, neboť byl ozbrojen a protivník jej mohl na linii zabít, protože on může zabít je. Jeho náplní činnosti bylo i opětovat palbu, přičemž vše toto jsou aktivity směřující vůči životu a zdraví jiného člověka (jiných lidí) za použití zbraní způsobily takový následek přivodit, a v tomto kontextu je nutno vykládat i formulaci „provede útok“, nelze jej ohraničit pouze na již uskutečňovanou střelbu, nýbrž jedná se o veškeré bojové činnosti. S tímto výkladem soudu prvního stupně je možno souhlasit především z hlediska vojenské strategie a kolektivní odpovědnosti, z hlediska zločinu teroristického útoku je však nezbytné, a to i v rámci trvajícího válečného konfliktu, aby byly naplněny a prokázány znaky skutkové podstaty tohoto trestného činu, a to že pachatel (či spolupachatel nebo osoba v postavení účastníka), jehož postih je založen na individuální trestní odpovědnosti, provede útok na život nebo zdraví člověka s cílem způsobit smrt nebo těžkou újmu na zdraví, přičemž jde o takové jednání, které lze spáchat jakýmkoliv způsobem provedení v podobě konkrétního násilného činu způsobilého přivodit oběti tento následek.

17. Jednání obžalovaného, ve výroku napadeného rozsudku popsané obecně jen tak, že „následně se aktivně zapojil do činnosti těchto složek a podílel se na různých vojenských úkolech jako práce v rozvědce, strážní služba, hlídkování v určených oblastech a rovněž se zapojil do bojů s ukrajinskými jednotkami bránícími svrchovanost a územní celistvost Ukrajiny se záměrem jim způsobit zranění či smrt“ bez nějaké bližší specifikace jeho konkrétní bojové či násilné činnosti se zákonem předpokládaným následkem, jako tomu bylo v případě ostatních osob stíhaných a odsouzených českou justicí v obdobných trestních věcech, proto nelze kvalifikovat podle § 311 odst. 1 písm. a), odst. 3 písm. a) trestního zákoníku, a to ani ve stádiu přípravy dle § 20 odst. 1 trestního zákoníku za použití ustanovení § 313 trestního zákoníku ve znění účinném do 31. 1. 2017. V ustanovení § 311 odst. 1 písm. a) trestního zákoníku se hovoří o tom, že pachatelem je ten, „kdo provede útok ohrožující život nebo zdraví člověka s cílem způsobit smrt nebo těžkou újmu na zdraví“. Tato formulace vyžaduje, aby byl prokázán a popsán alespoň jeden blíže určený útok, na

nějakém skutečném místě, v nějaký alespoň rámcově stanovený čas, s nějakou reálnou zbraní, který musí být navíc způsobit následek v této skutkové podstatě uvedený. V projednávané věci kromě obecných prohlášení samotného obžalovaného, jež však navíc sám v procesně použitelné výpovědi vysvětluje jako chvástivé projevy, takovéto konkrétní skutkové okolnosti ohledně aktivního zapojení obžalovaného do bojové operace nebyly prokázány a popsány, a existují-li v tomto směru důvodné pochybnosti, je nutno postupovat v souladu se zásadou in dubio pro reo, byť zde nadále může existovat silné podezření i ze spáchání teroristického útoku. Odvolací soud si je vědom toho, že dokazování trestné činnosti tohoto charakteru je značně problematické, nicméně každý takový případ je třeba posuzovat a hodnotit stejně jako každý jiný trestný čin individuálně na základě shromážděných důkazů a základních zásad trestního řízení.

18. Ohledně případných úvah o vývojových stádiích trestné činnosti formulace „provede útok“ nasvědčuje tomu, že zákonodárce předpokládal, že pachatel s jednáním bezprostředně ohrožujícím život člověka již započal. Jinými slovy řečeno, jeho jednání je již ve fázi pokusu o usmrcení jiného. Těžko si v podstatě představit přípravné jednání, které by naplňovalo znak „provede útok“, jednalo by se zde o nepřipustný extenzivní výklad citovaného ustanovení trestního zákoníku.

19. Odvolací soud je toho názoru, že jinak spolehlivě zjištěné jednání obžalovaného nepřesáhlo hranice trestného činu účasti na organizované zločinecké skupině podle § 361 odst. 1, odst. 2 trestního zákoníku ve znění účinném do 31. 1. 2017, tedy slovy zákona že se obžalovaný účastnil činnosti organizované zločinecké skupiny a čin spáchal ve vztahu k organizované zločinecké skupině zaměřené k páčání teroristického útoku. Účastí se v případě tohoto trestného činu rozumí již prosté členství v ní, jedná se o ohrožující delikt dokonáný ve chvíli, kdy se pachatel stane členem takové skupiny, k čemuž postačuje neformální faktické, byť konkludentní včlenění do takové skupiny, kdy podmínkou není přímá aktivní účast na takovéto skupině, pachatel může dokonce naplňovat znaky této skutkové podstaty pouze jednáním, které ani nenaplnuje znaky některého jiného trestného činu, jedná se o osobu, která pro takovou skupinu, resp. i pro její jednotlivé členy zabezpečuje některé práce, nebo i služby, vytváří zázemí pro jejich činnost apod. Z tohoto hlediska je zřejmé, že pro naplnění znaku skutkové podstaty tohoto trestného činu postačí pouhý vstup do takovéto organizované zločinecké skupiny, přičemž o tom, že obžalovaný do takové skupiny vstoupil, není žádných pochyb. Jeho zapojení do činnosti takovéto skupiny však dle názoru odvolacího soudu na základě provedených důkazů zůstává pouze v mezích tohoto trestného činu bez prokázání jeho účasti na nějakém konkrétním a blíže specifikovaném teroristickém útoku.

20. Stran povahy ozbrojených skupin Doněcké a Luhanské lidové republiky je a bylo všeobecně známo, že jde o vojenské struktury s určitou hierarchií velení, rozdělením úkolů, které se snaží o získání autonomie či o odtržení území, stručně řečeno Doněcké a Luhanské oblasti, od svrchovaného území Ukrajiny. Jednoznačně tyto složky naplňují charakteristiku tak, jak je koncipována v § 129 trestního zákoníku, tedy že se jedná o skupinu, která je společenstvím více osob s vnitřní organizační strukturou, s vnitřním rozdělením funkcí a dělbou činnosti, která je zaměřena na soustavné páčání úmyslné trestné činnosti. Odvolací soud má za to, že jednoznačně i tato skupina je trvale zaměřena na páčání trestné činnosti, kdy cílem těchto skupin je dosáhnout odtržení od svrchovaného území Ukrajiny páčáním teroristických útoků, což je v podstatě smysl celé její existence, když bez pochyby se též dá konstatovat, že tyto skupiny jsou zaměřené na trvalé páčání této trestné činnosti. Pokud jde o posouzení kvalifikované skutkové podstaty § 361 odst. 2 trestního zákoníku, je zjevné, že tato organizovaná zločinecká skupina je zaměřena na páčání teroristického útoku nebo teroru, kdy jejím cílem je poškodit ústavní zřízení nebo obranyschopnost Ukrajiny, narušit nebo zničit její základně politickohospodářskou nebo sociální strukturu nebo závažným způsobem zastrašit obyvatelstvo nebo protiprávně přinutit vládu nebo jiný orgán veřejné moci, aby něco konal, opominul nebo trpěl a v tomto případě právě vládu Ukrajiny. Ve své podstatě k tomu používají veškeré metody, zejména vojenské a je zcela zjevné, že je to organizovaná zločinecká skupina, když charakteristika organizované zločinecké skupiny, zaměřené na páčání teroristického útoku nebo teroru, je zde zcela na místě. Z hlediska časové působnosti trestního

zákona jednání obžalovaného pak muselo být kvalifikováno jako účast na organizované zločinecké skupině podle § 361 odst. 1, odst. 2 trestního zákona účinného do 31. 1. 2017 a nikoli podle nového nástupnického ustanovení tj. podle § 312a trestního zákoníku, tedy účasti na teroristické skupině, neboť pro obžalovaného je posouzení podle starého znění trestního zákoníku výhodnější. Sazba uvedená v § 361 odst. 2 trestního zákoníku účinného do 31. 1. 2017 je od tří do dvanácti let, kdežto v § 312a trestního zákoníku od pěti patnácti let. Dle odvolacího soudu není dále podstatné, že tyto ozbrojené skupiny nejsou zařazeny na unijní seznam teroristických skupin ani na tzv. protiteroristické seznamy OSN, kdy podstatné je i jakou činnost vyvíjejí a jakými prostředky se snaží dosáhnout svého cíle a zde je zcela zjevné, že tyto skupiny, jak již bylo řečeno, útočí na ústavní zřízení o obranyschopnost Ukrajinské republiky a jednoznačně jejich cílem je povaha jednání, která směřuje právě k tomu, co je uvedeno v § 311 odst. 1 trestního zákoníku, přičemž důležitý je i způsob, jak a co činí a ne jak jsou tyto jednotky pojmenované, nebo kam jsou zařazeny. Nutno navíc dodat, že zločin účasti na organizované zločinecké skupině podle § 361 odst. 1, odst. 2 trestního zákoníku ve znění účinném do 31. 1. 2017 nemluví o teroristické skupině, ale mluví o organizované zločinecké skupině, v tomto případě skupině, která je zaměřena na páčání teroristického útoku nebo teroru podle § 311 potažmo § 312 trestního zákoníku, je tedy zcela zjevné, že tento trestný čin je koncipován trochu širěji, než současné znění § 312a trestního zákoníku, účasti na teroristické skupině.

21. Odvolací soud má kromě toho i z vlastních projevů obžalovaného za nezpochybnitelné, že tento věděl, že Doněcká i Luhanská lidová republika nejsou státy uznanými, nejsou to státy jako takové, přičemž věděl, že obě tyto republiky chtějí získat samostatnost svého území, které spadá pod území Ukrajinské republiky, a stejně tak věděl, jak ozbrojené složky chtějí dosáhnout samostatnosti tzv. Doněcké a Luhanské lidové republiky, tzn., že to bude samozřejmě v boji a se zbraní, a že tam dochází i k zabíjení. Politická situace na východě Ukrajiny a na Krymu byla sdělovacími prostředky v ČR dostatečně dokumentována a z těchto zpráv rozhodně nebylo možno dovodit legalitu záboru území a vzniku nových „státních“ subjektů. S námitkami obžalovaného, že jeho jednání naplňuje maximálně přečin služby v cizích ozbrojených silách podle § 321 odst. 1 trestního zákoníku, se nelze ztotožnit, neboť jak již bylo naznačeno v případě tzv. Doněcké i Luhanské lidové republiky se z pohledu české legislativy (ani mezinárodního práva) nejedná o stát (nejde o formálně nezávislý stát, nýbrž o součást Ukrajiny). Z tohoto hlediska je zjevné, že nebyl naplněn jeden ze zákonných znaků základní skutkové podstaty přečinu podle § 321 odst. 1 trestního zákoníku spočívající v tom, že občan České republiky koná v rozporu s jiným právním předpisem službu ve vojsku nebo ozbrojených silách jiného státu. Pokud jde o případnou právní kvalifikaci jednání obžalovaného jako pokusu trestného činu služby v cizích ozbrojených silách podle § 21 odst. 1 trestního zákoníku k § 321 odst. 1 trestního zákoníku, ani takto jednání obžalovaného nejde právně posoudit, a to de facto ze stejných důvodů, neboť obžalovaný věděl, že Doněcká i Luhanská lidová republika není stát jako takový, že není uznaným státem, a že nebojuje ve složkách státu jako takového. Jinými slovy nelze dovodit, že by se u obžalovaného jednalo o pozitivní omyl u normativního znaku skutkové podstaty, který by se posuzoval podle zásad o omylu skutkovém. V případě obžalovaného nejde ani o kombatanta. Podle Ženevských úmluv se řeší pojem kombatant, který se objevil v dodatkovém protokolu k těmto úmluvám ze dne 12. 8. 1949 o ochraně obětí mezinárodních ozbrojených konfliktů. Tento protokol, který doplňuje Ženevské úmluvy ze dne 12. 8. 1949 o ochraně obětí války bude aplikován na situaci zmíněnou v čl. [číslo] kterými se rozumí ozbrojené konflikty, ve kterých národy bojují proti koloniální nadvládě a cizí okupaci a proti rasistickým režimům, aby uplatnily své právo na sebeurčení, jak je zakotveno v Chartě organizace spojených národů a Deklaraci zásad mezinárodního práva. Je zcela zjevné, že takovýmto státem Ukrajina jistě není, takže je zjevné, že na obžalovaného se nedá hledět jako na kombatanta. Navíc je zcela jasné, že pokud by se na něj mělo hledět jako na kombatanta, muselo by jít zcela zjevně o mezinárodní konflikt, a dle názoru soudu odvolacího zcela jasně a zjevně nelze uzavřít, že o takovýto konflikt jde, byť samozřejmě i tento jako většina vnitrostátních konfliktů má určitý mezinárodní přesah, ale nikoli takový, který např. upravují i [příjmení] úmluvy, které upravují

zejména mezinárodní válečné konflikty. To vyplývá i z listinných důkazů, zejména ze stanoviska Ministerstva zahraničních věcí ČR, podle mezinárodního práva je Doněcká i Luhanská lidová republika nestátní entita, která vyhlásila svou nezávislost v rozporu s pravidly mezinárodního práva, Česká republika respektuje územní celistvost a svrchovanost Ukrajinské republiky, neuznává Doněckou lidovou republiku za stát a nemá s ní navázány ani diplomatické ani konsulární styky. Odvolací soud jinými slovy ještě zdůrazňuje, že i pokud by se jednalo o mezinárodní konflikt, jak je naznačováno, tak z hlediska Ukrajiny jako svrchovaného státu nelze stáhnout Ženevské úmluvy právě na Ukrajinu jako takovou, protože to rozhodně není země, kde by bylo třeba bojovat proti koloniální nadvládě, cizí okupaci nebo proti rasistickému režimu, tak aby uplatnila Doněcká i Luhanská lidová republika právo na sebeurčení. Z výše uvedeného tedy vyplývá, že status kombatantha obžalovaný rozhodně nemohl mít. Jeho postavení v Doněcké i Luhanské lidové armádě se spíše blíží postavení žoldnéře, který byl najat ke službě v ozbrojených složkách, byť nebylo prokázáno, že se skutečně přímo účastnil ostrých bojových nepřátelských akcí. Obžalovaný se nicméně realizoval v rámci protistátních ozbrojených jednotek i páchajících teroristické útoky, přičemž tato činnost směřovala a vedla k poškození ústavního zřízení, obranyschopnosti Ukrajiny a protiprávnímu přinucení ukrajinské vlády, aby něco trpěla, a to právě provedením útoku na život a zdraví příslušníků vládních jednotek. Pokud jde o subjektivní stránku obžalovaného, jedná se samozřejmě o trestný čin úmyslný, kdy odvolací soud má za to, že obžalovaný věděl a musel vědět, že vojenské skupiny, na jejichž činnosti se účastnil, tj. ozbrojené složky Doněcké i Luhanské lidové republiky, jsou organizovanou zločineckou skupinou a byl s tím srozuměn, přičemž postačí, že skutečnosti spadající pod zákonné znaky organizované zločinecké skupiny uvedené v § 129 trestního zákoníku jsou zahrnuty v představě pachatele alespoň v obecných rysech. Obžalovaný nesporně věděl, čím se zabývají ozbrojené složky Doněcké i Luhanské lidové republiky, co je jejich cílem a jakými prostředky svého cíle chtějí dosáhnout. Věděl, že se jedná o skupiny, které mají určitou hierarchii, mají vojenské velení, a že je tam určitá dělba činnosti a také samozřejmě věděl, že jejich hlavním cílem jsou ozbrojené konflikty s armádou Ukrajiny a hlavním cílem je tedy osamostatnění Doněcké a Luhanské oblasti na Ukrajině.

22. Vrchní soud v Praze proto z výše uvedených důvodů podle § 258 odst. 1 písm. b), c), d) trestního řádu z podnětu podaného odvolání napadený rozsudek v celém rozsahu zrušil a sám po doplnění dokazování a úpravě skutkových zjištění podle § 259 odst. 3 písm. a), b) trestního řádu znovu rozhodl tak, že obžalovaného [jméno] [příjmení] uznal vinným zločinem účasti na organizované zločinecké skupině podle § 361 odst. 1 alinea 2, odst. 2 trestního zákoníku ve znění účinném do dne 31. 1. 2017.

23. Důsledkem zrušení výroku o vině bylo i zrušení navazujícího výroku o trestu. Při stanovení nového trestu odnětí svobody a jeho výměry v návaznosti na nový výrok o vině vycházel odvolací soud ze všech skutečností a okolností vyjádřených v odůvodnění napadeného rozsudku, samozřejmě ve vztahu k mírnější trestní sazbě podle § 361 odst. 2 trestního zákoníku, jež hrozí trestem odnětí svobody od tří do dvanácti let. Vrchní soud v Praze poté, co v potřebné míře zvažoval i otázku přiměřenosti trestní sankce ve smyslu § 38 odst. 1 trestního zákoníku a podmínky ustanovení § 39 trestního zákoníku, dospěl k závěru, že odpovídající všem zákonným hlediskům bude trest odnětí svobody vyměřený v trvání šesti let, jenž dostatečně zohledňuje povahu a závažnost spáchaného trestného činu, osobní, rodinné, majetkové a jiné poměry obžalovaného, jeho dosavadní způsob života a možnosti jeho nápravy. V úvahu v tomto směru je nutno vzít, že se nejednalo o jednorázovou trestnou činnost, že šlo o trestnou činnost spáchanou na území cizího státu, že obžalovaný byl v postavení přímého aktéra ve válečném konfliktu na straně separatistických jednotek, přičemž své postavení demonstroval jako roli skutečného účastníka bojových operací, a že čin spáchal po předchozím uvážení a ze zvlášť zavrženíhodné pohnutky. Na druhou stranu obžalovanému polehčuje doba uplynulá od spáchání trestného činu a přechází řádný život, když dříve nebyl odsouzen pro žádný trestný čin, přičemž k jeho osobě bylo dále zjištěno, že v současné době je ženatý, má jedno vlastní dítě a je zaměstnán jako opravář. Pro výkon

tohoto ze zákona nepodmíněného trestu byl obžalovaný zařazen podle standardního ustanovení § 56 odst. 2 písm. a) trestního zákoníku do věznice s ostrahou.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí není řádný opravný prostředek přípustný. Lze však proti němu podat dovolání. Nejvyšší státní zástupce je může podat pro nesprávnost kteréhokoliv výroku, a to ve prospěch i neprospěch obviněného, obviněný pro nesprávnost výroku tohoto rozhodnutí, který se ho bezprostředně dotýká. Obviněný může dovolání podat pouze prostřednictvím obhájce, jinak se takové podání nepovažuje za dovolání, byť bylo takto označeno. Dovolání se podává u soudu, který ve věci rozhodl v prvním stupni, do dvou měsíců od doručení rozhodnutí, proti kterému dovolání směřuje. O dovolání rozhoduje Nejvyšší soud ČR. Nutný obsah dovolání je vymezen v ustanovení § 265f trestního řádu.

Praha 11. ledna 2022

JUDr. Martin Zelenka
předsedkyně senátu